

VOORWOORD

Als u dit leest zitten we al in hartje zomer. Er zijn weer veel activiteiten geweest in de eerste helft van 2010. Hiervoor wil ik iedereen bedanken, dit is ook al naar voren gekomen op de vrijwilligersdag waarvan we met 33 personen genoten hebben. Zie verslag in deze scharrelaar.

In maart is de jaarvergadering geweest met bestuursverkiezing. Gelukkig dat ieder die aftredend was nog weer een periode verder wilde in het bestuur. Ik wil bij deze de leden bedanken voor het vertrouwen met hun stem in de bestuursleden. Maar ook volgend jaar hopen we weer een algemene leden vergadering met bestuursverkiezing te houden. Maar..... dan is de penningmeester niet herkiesbaar. Klaas heeft het te druk, dat hij om die reden wil stoppen met het penningmeesterschap. Dus we moeten een nieuwe penningmeester hebben. Wie denkt mee of biedt zich spontaan aan bij het bestuur zodat deze functie volgend jaar weer ingevuld kan worden.

Verder wens ik alle werkgroepen veel succes, iedereen een goede vakantie en tot ziens op de activiteiten of contactavonden.

Jan Vos

- 28-08-2010 1000-soortendag, boswachterij Staphorst.
- 18-09-2010 1e Heidezuivering.
- 16-10-2010 2e Heidezuivering.
- 28-10-2010 Coördinatorenvergadering. Inforuimte SBB.

JEUGDAGENDA

- 04-09-2010 Wateronderzoek Zwartewaterklooster. Verzamelen bij het reenspoor aan de Zwartewaterkloosterweg om 14.00 uur.
- 18-09-2010 Heidezuivering. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
- 02-10-2010 Dierenhotel maken. Inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 14.00 uur.
- 16-10-2010 Heidezuivering. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
- 20-11-2010 Speurtocht. Inforuimte SBB. Aanvang 14.00 uur.
- 15-01-2011 Knutselmiddag, natuurfilm of quiz. Uitreiking nieuwe programma's.
Aanvang 14.00 uur inforuimte SBB aan de Vijverweg.

VERSLAG WNF ZATERDAGMIDDAG 13 FEBRUARI

Zoals altijd is het een verassing hoe de opkomst zal zijn van de middagen van de werkgroepjeugd; Weer of geen weer van de natuurbeschermingvereniging IJhorst, Staphorst e.o.

Ondanks dat het ook mooie schaatsweer was waren er toch 16 kinderen gekomen om te luisteren naar de voorlichting van het WNF. Albert Oosterhof en Jos van Ham vertelden op een duidelijke manier waar het WNF voor staat. Het beschermen van diersoorten en natuurbehoud zowel in Nederland als ook wereldwijd.

De opzet van het werken met de lokale bevolking en het opleiden van rangers werd duidelijk uitgelegd. Door middel van videomateriaal over de iberische lynx, de zwarte neushoorn en de panda werd het verhaal nog kracht bij gezet.

De kinderen waren belangstellend en stelden goede vragen.

Hierna kwam het verzoek om in groepjes collages te maken. De opdracht was wat vinden de kinderen belangrijke onderwerpen waar de WNF voor moet strijden. De kinderen namen de opdracht serieus en plakten en schreven hun wensen op papier. Albert zal de collages binnenkort meenemen naar het hoofdkantoor van de WNF in Zeist en aanbieden aan de directeur.

Ter afsluiting kregen de kinderen nog het jeugdblad Tamtam mee en een actieboekje waarmee geld ingezameld kan worden voor de tijger.

De tijger is als bedreigde diersoort door het WNF gekozen als het dier van het jaar.

Het was een leuke en vooral leerzame middag voor de kinderen.

Lezing en excursie reptielen en amfibieën

Zaterdagmiddag 27 Maart om 14.00 hadden 23 kinderen zich verzameld om te luisteren naar een lezing van Marc Schils leraar van de Groene Welle over reptielen en amfibieën.

Marc had vier studenten meegenomen en een volwassen addervrouwkje. Na een korte uitleg over de adder in het algemeen vertelde hij over het onderzoek dat gedaan wordt naar de adder. De adder werd na de uitleg getoond en de kinderen mochten (wie durfde) het dier ook aanraken.

Na wat drinken en wat lekkers vertrok de hele groep naar de hei op zoek naar adders.

Het had net geregend en dat was jammer want adders houden niet van regen. De kans was dan ook klein dat we een adder zouden zien. Marc waarschuwde duidelijk dat je een adder nooit moet proberen te pakken. Ze zijn tenslotte wel giftig.

Een van de studenten zette het meegenomen addervrouwkje weer uit.

De adder vond de belangstelling maar niets en verdween dan ook snel tussen het hoge gras. Onder begeleiding van de studenten gingen de kinderen in groepen de hei op. Na een tijd vergeefs zoeken naar een adder vertrok de hele groep naar de bosvijver. Dan maar op zoek naar padden.

De padden waren er in overvloed te vinden zo ook de snoeren paddendril. De kinderen leerden hoe een pad op te pakken en vast te houden zonder het beestje te bezeren, en hoe het verschil is te zien tussen mannetjes en vrouwtjes.

Al snel was het al weer tijd om terug te gaan naar het infocentrum van SBB. Niet ieder had de voeten droog gehouden maar dat mocht de pret niet drukken. Marc en zijn studenten kregen een presentje aangeboden. Marc gaf aan dat voor wie interesse heeft de mogelijkheid bestaat om eens met hem op zoek te gaan naar de adder.

Het was een gezellige en leerzame middag.

Vleermuizenexcursie 16 april 2010

Op vrijdagavond 20 uur was het verzamelen bij de inforuimte van SBB.

De opkomst was groot, 32 kinderen kwamen voor de vleermuizen excursie.

Theo Douma begon met een vraag aan de kinderen over wat ze zoal wisten over vleermuizen. Zoals wel vaker was hij aangenaam verrast over de kennis die er bij een aantal kinderen aanwezig is. Theo vertelde over het onderzoek dat hij doet naar vleermuizen.

Vleermuizen krijgen een zender en dan is het de taak van de onderzoeker om het dier te volgen met een antenne op de fiets, dit moet vast een komisch gezicht zijn. Vervolgens had 2 dode vleermuizen bij zich, een dwerg- en een rosse vleermuis.

Hierna vertrok de groep het bos in. Het weer zat niet echt mee, het was behoorlijk aan de frisse kant, wat als gevolg had dat de kans niet zo groot zou zijn dat de vleermuizen zouden gaan vliegen. Maar na wat geduld zagen we toch een aantal vleermuizen vliegen.

Bij een van de vleermuiskasten kon er met behulp van een zaklamp in de kast gekeken worden en was er toch iets te zien de vleermuis hangende in de kast.

Na nog een bezoek aan de bosvijver liep de groep weer terug naar de inforuimte van SBB waar de ouders al weer klaarstonden om de kinderen te halen.

Doordat er op nieuw een grote opkomst voor deze bijeenkomst werd wel duidelijk dat we als leiding misschien de hulp van geïnteresseerde ouders moeten gaan inroepen in de toekomst. Dit om zo toch orde te kunnen blijven houden over zo'n grote groep kinderen.

Jeannette Otten

Vogelgeluiden

Er werd verschillende keren door de jeugd gevraagd naar een excursie om vogelgeluiden te leren herkennen.

Dus hebben we 2 zaterdag ochtenden om 7 uur in samenwerking met Jos Kloppenburg van SBB een wandeling gemaakt met het doel vogel geluiden te horen en te herkennen.

Waarom zingt een vogel eigenlijk? Het is om vrouwtjes te lokken en hun territorium te beschermen. De eerste zaterdagmorgen hadden we een grote groep van 20 kinderen, eigenlijk te veel voor iets waar je erg stil bij moet zijn. Gelukkig was de jeugd ondanks de grote groep toch redelijk stil, zodat we een groot aantal vogels konden waarnemen. De waargenomen vogels waren koolmees, boomklever, merel, vink, tjiftjaf, pimpelmees, grote bonte specht,

winterkoning, vlaamse gaai, zwarte specht, nijlgansen, staartmees, roodborst, kauw, sijsjes en witte kwikstaart. De vogels hebben vaak zangposten op open plaatsen in het bos. Ook bij de jeugd is er natuurlijk een groot verschil in kennis van de vogels, wat bij het ene kind interessant en nieuw was, was bij een ander al gesneden koek. Maar dat is denk ik onvermijdelijk bij een groep jeugd van verschillende leeftijden. Zaterdagmorgen 17 april was de 2e excursie, nu waren er 10 kinderen een kleiner aantal maar het was dan ook al de start van de nestkastcontrole. Door het kleiner aantal was het nog stiller in het bos zodat er weer veel vogels waargenomen werden zoals, vink, zanglijster (slaat de slakken kapot op en steen), groenling, gekraagde roodstaart, fitus, grote bonte specht, pimpelmees, nijlgansen, roodborst, boompieper (heeft zijn nest op de grond), roodborsttapuit (niet gehoord, wel gezien), putter, zwartkop (niet gehoord, wel gezien), koolmees en bonte vliegenvanger. Al met al kunnen we terug zien op 2 geslaagde zaterdagdagen waarbij de vogelkennis van de jeugd toch weer uitgebreid is.

De jeugdleiding

PROGRAMMA PLANTENWERK GROEP 2010

Als u interesse hebt mag u vrijblijvend mee. Dit geeft u de kans in terreinen te komen waar u anders niet in mag.

De meerderheid van de werkgroep wil liever 's avonds op pad. Daarom gaan wij dit jaar 3 keer op een morgen en de rest op een avond. Het natuurontwikkelingsterrein Rouveen is eigendom van Staatsbosbeheer. Het hooiland Respersweg IJhorst is eigendom van Landschap Overijssel.

8 juli	19.00 uur	Natuurontwikkelingsterrein Rouveen. Samenkomst: hoek Scholenland-Afschuttingsweg
15 juli	19.00 uur	idem
22 juli	19.00 uur	idem
29 juli	9.00 uur	Dagexcursie. Weerribben, plaats vertrek c.q. samenkomst wordt nog bekend gemaakt. Uitsluitend voor leden van de werkgroep.
5 aug.	19.00 uur	Natuurontwikkelingsterrein Rouveen. Samenkomst: hoek Scholenland-Afschuttingsweg
12 aug.	19.00 uur	idem
19 aug.	19.00 uur	idem
26 aug.	19.00 uur	idem
2 sept.	19.00 uur	Hooiland Respersweg IJhorst. Plaats samenkomst: brug Respersweg-Reest

9 sept. 19.00 uur Afsluiting seizoen. Parkeerplaats Koolhaarven boswachterij Staphorst

Wijzigingen voorbehouden!

Voor de internetters: kijk van tevoren op de website van de vereniging onder het kopje Plantenwerkgroep: www.natuurbeschermingsvereniging.nl.

Contactpersoon:

Jan Paasman

Iepenlaan 7, 7707 BB Balkbrug, tel.: 0523 – 65 73 71

e-mail: plantenwerkgroep@natuurbeschermingsvereniging.nl.

VRIJWILLIGERSDAG

Het was zaterdag 24 april een prachtige mooie zonnige dag toen een aantal vrijwilligers met aanhang -31 personen – om 8.00 uur vertrokken vanaf het Marktplein in Staphorst voor het jaarlijkse uitje. De reis ging, net over de grens bij Emmen, naar het in Duitsland gelegen Borkener Paradijs en het iets verder gelegen Moormuseum (veenmuseum).

Het Borkener Paradijs –het woord zegt het al – is een prachtig natuurgebied, alwaar onder leiding van Jan Paasman een rondwandeling werd gemaakt. Wij zagen de nachtegaal die uitbundig van zich liet horen: prachtig!

Na de lunch werd de reis vervolgd naar het Moormuseum in Geeste-Gross Hesepe. Hier werden de vele werktuigen bewonderd waar het veen met werd gewonnen om te dienen als turf voor brandstof en andere aanverwante producten. Het kan niet anders dan dat het zeer zwaar werken was in het veen. Met een boemeltreintje werd een ritje gemaakt door het afgegraven gebied.

Veenmos is de belangrijkste veenvormer. Veenmos groeit aan de bovenkant door, terwijl de onderkant afsterft. Doordat veenmos zeer veel water kan opnemen, drukt het gewicht van de laag volledig met water verzadigde veenmosplanten op de afgestorven plantenresten. Deze plantenresten breken in het zuurstofarme milieu slecht af, maar worden samengedrukt tot een uiteindelijk dikke laag veen. Bij gunstige omstandigheden kan veenmos boven zijn omgeving uitgroeien. Op deze wijze ontstaan dikke en relatief hoge veenmoskussens. Veenmos groeit zéér langzaam. Veen ontstaat door het afsterven van het mos. Het duurt 1000 jaar voordat slechts één meter veen is gevormd. Op de terugweg werd een diner gebruikt in een restaurant in Emmen. Al met al een geslaagde dag.

VELDWAARNEMINGEN

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
Vogels:			
19-10-2009	Boerenzwaluw	De Wijk, Huize Dunninge Laatste 2 exempl van 2009	L. Blaauw
19-10-2009	Witte Kwikstaart	De Wijk, Huize Dunninge Vrouwtje met 2 jongen. heeft hier ook gebroed.	L. Blaauw
10-11-2009	Groene Specht	Meppel, De Schiphorst	Jan Schoemaker
			
14-11-2009	Goudhaan	IJhorst, Heerenweg 18 a In de tuin	Vrouk Muller
23-11-2009	Houtsnip	Bosw. Staphorst thv de Krijger, 8 exempl. langs Viperaroute	Roelof en Jan Dunnink
03-12-2009	Grote Zilverreiger Groene Specht Bosuil	Barsbekerpolder 15 stuks Staphorst, Portiekstraatje IJhorst, v Wijngaardenstr.	Jan Dunnink en Aaldert Kreeft
07-12-2009	Zwarte Specht F	IJhorst, Carstensbos	Jaap Eissen
24-12-2009	Keep	Staphorst, Venneland 3	H. van Arnhem
26-12-2009	Grote Zilverreiger	Staphorst, Postweg 1 ex Staphorst, Stadsweg 1 ex	Berend Witte
31-12-2009	Geelgors	IJhorst, Heerenweg 63	Fam. Haayer
31-12-2009	Groene Specht	IJhorst, Heerenweg 63 2 exempl. CC	Fam. Haayer
01-01-2010	Grote Zilver reiger	Staphorst, Buiten Middenweg	Hendrik v.d. Horst

Begin januari 2010	Grote Zilverreiger	Staphorst, Kern Noord Regelmatig gezien in spoorloot.	Berend Witte
03-01-2010	Zwarte Specht	IJhorst, Carstenbos 1 ex. Bosw. Staphorst, vak 57 1 exempl.	Fam. v.d. Veldt, Jaap Padding en Harry van Wijk
03-01-2010	Wulp	Staphorst, Postweg	Diderik Smit
04-01-2010	IJsvogel	Hasselt, Zwartsluizerweg	Mevr. ten Klooster
08-01-2010	Grote Zilverreiger	Punthorst, Schapedijk 2 exemp.	Jannie Tuin
09-01-2010	Staartmees	Staphorst, Costersland 5 exempl. op vetbol in de tuin.	Fam. Timmer
11-01-2010	Kramsvogel	Staphorst, Patrijs 30. ± 60 exempl. Hebben boom met bessen in 2 dagen leeg gegeten	Henk Oosterveen
12-01-2010	Keep 2 exempl. Kramsvogel 3 exempl	Rouveen, ORW 167	Henk Veldman
13-01-2010	Sperwer	Ruinerwold, Oosteinde Op kleine vogeltjes jacht in de tuin	Geertje Zwiers
14-01-2010	Watersnip IJsvogel Roerdomp	Tussen Zomerdijk- Meppel en Reeenweg- Wanneper- veen.	Jan Dunnink en Aaldert Kreeft
14-01-2010	Grote bonte specht	Bosw. Staphorst, vak 12 1e roffel	Harry van Wijk
18-01-2010	Kruisbek	Bosw. Staphorst, Zwarte Dennen. 3 exempl.	Harry van Wijk
20-01-2010	Grote Zilverreiger	Staphorst, Oosterparallel- weg. Spoorloot nabij Talen houthandel 2 exempl.	Arend Muller

Hierbij alnog de “veldwaarnemingen” van december 2009/januari 2010.
Door een misverstand zijn deze veldwaarnemingen niet geplaatst in het vorige
nummer van de Scharrelaar.

VELDWAARNEMINGEN

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
Vogels:			
17-12-2009	Ijsvogel	Rouveen, Afschuttingsweg	Klaas Koobs
17-12-2009	Bokje	Staphorst/Rouveen 3 exempl op verschillende plaatsen in het veld	Klaas Koobs
15-01-2010	Grote Zilverreiger	Staphorst, in spoorloot	Willem Vogelzang
24-01-2010	Goudvink	Staphorst, Costersland 5 Paartje in de tuin	Fam. Timmer
24-01-2010	Grote Zilverreiger	Staphorst, Geerlingsland, achter Klaas Kloosterweg	Henk Dunnink
24-01-2010	Groene Specht	De Wolden, Dickninge	Jan Bisschop
26-01-2010	Grote Zilverreiger	Staphorst, Postweg	Harry van Wijk
28-01-2010	Blauwe Kiekendief	Tussen De Wijk en de Stapel (Eemten)	R. Winters
01-02-2010	Grote Zilverreiger	Rouveen, 1 exempl. Scho- lenland, 1 exempl. Postweg en 1 exempl. Rechterensweg/Conrad	Fam. Jan Dunnink
01-02-2010	Wulp	Staphorst, Dekkersland/ Klaas Kloosterweg	Fam. Jan Dunnink
01-02-2010	Wilde Zwaan	Staphorst, Dekkersland/ Klaas Kloosterweg 3 ex.	Fam. Jan Dunnink
01-02-2010	Rietgans	Staphorst, Dekkersland/ Rienkskanaal ± 150 ex.	Fam. Jan Dunnink
02-02-2010	Goudvink	Staphorst, Costersland 5. Inmiddels zitten er 6 ex.	Fam. Timmer
02-02-2010	Kramsvogel	De Wijk, Huize Dunninghe ± 10 exempl.	
2+3-02-2010	Grote Zilverreiger	De Wijk, Dickninge langs de Reest	J. N. Warren
04-02-2010	Grote Zilverreiger	De Wijk, Ijsbaan	Gerrit Stapel

05-02-2010	Kleine Zwaan	Staphorst, Scholenland ± 100 exempl.	Harry van Wijk
13-02-2010	Aalscholver	De Wolden, Dunninghe	L. Blaauw
15-02-2010	Pestvogel	Staphorst, Smitserf 21	Klaas Koobs
16-02-2010	Rode Wouw	Staphorst, Gortelaan	Jan Dunnink
16-02-2010	Grote Zilverreiger	6 exempl. Op verschillende plaatsen in het Staphorster- veld	Berend Witte en Harry van Wijk
17-02-2010	Middelste Zaagbek	Gem. Meppel, Nijentap, Oude Vaart	Freek Bult
19-02-2010	Grote Zilverreiger	Oosteinde, Hesselterweg	Freek Bult
26 en 27-02- 2010	Houtduif	De Wijk, huize Dunninghe 27 exempl. bij elkaar, eikels etende.	L. Blaauw
12-03-2010	Scholekster	Meppel, Europalaan	Fam. Timmer
14-03-2010	Groene Specht	Staphorst, bosje Kerkenland	Jannie Waanders
16-03-2010	Witte Kwikstaart	Staphorst, Steunpunt RWS	Jan Dunnink en Harry van Wijk
18-03-2010	Houtsnip	Bosw. Staphorst, vak 50	Gerrit Jan Timmer
24-03-2010	Tijftjaf	Bosw. Staphorst, Vier Bergen (gehoord)	Harry van Wijk
24-03-2010	Gele Kwikstaart	Hasselt, Holtrustweg 2 exempl.	Koop Tissing
25-03-2010	Grutto	Staphorst, Staphorster Grote Stouwe, reservaat SBB. vele exempl.	Harry van Wijk
31-03-2010	Beflijster	Staphorst, Klaas Klooster- weg West 35	Renske Geerts- Massier
01-04-2010	Boerenzwaluw	IJhorst, Kerkweg	Fam. G. v.d. Berg
05-04-2010	Putter	Rouveen, ORW 377a	Martin Vos
06-04-2010	Putter	Staphorst, Adm van Nes- straat 11	Fam. J.W. van Arnhem
07-04-2010	Boomklever	IJhorst, Bomertswijk 1e ei in nestkast 16	Harry van Wijk
08-04-2010	Boerenzwaluw	Bosw. Staphorst, Vier Ber- gen ± 10 exempl.	Harry van Wijk
11-04-2010	Torenvalk	Staphorst, tuin Venneland	H. van Arnhem
12-04-2010	Bonte Vliegenvanger	Bosw. Staphorst. Meerdere exempl.	Harry van Wijk

12-04-2010	Roodborsttapuit 	Bosw. Staphorst, Vier Bergen 2 exempl.	Harry van Wijk
12-04-2010	Fitis	Bosw. Staphorst, Vier Bergen (gehoord)	Harry van Wijk
14-04-2010	Gekraagde Roodstaart	Bosw. Staphorst, vak 34	Berend Witte en Gerrit Jan Timmer
14-04-2010	Bonte Vliegenvanger	Bosw. Staphorst, vak 34	Berend Witte en Gerrit Jan Timmer
18-04-2010	Zeearend 	Staphorst, Lankhorst, vloog boven Lokkerij	Klaas Willem vd Berg en fam., en fam Vos.
23-04-2010	Bonte vliegenvanger	Bosw. Staphorst nk 1210 1e ei	Gerrit Jan Timmer
25-04-2010	Bonte vliegenvanger	Staphorst, Venneland 3	H. van Arnhem
25-04-2010	Gierzwaluw	Meppel, Burg. Mackaystr 3 exempl.	Harry van Wijk
28-04-2010	Koekoek	IJhorst, De Vledders ge- hoord	Anton Schuring en Harry van Wijk
21-05-2010	Nijlgans	Bosw. Staphorst. Vak 59 Paartje met 10 jongen	Jaap Padding en Harry van Wijk
Vlinders:			
17-03-2010	Citroenvlinder	Bosw. Staphorst Ganzeplas	Berend Witte en Harry van Wijk
17-03-2010	Citroenvlinder	IJhorst, Dennenlaan 3	Jaap Padding en Harry van Wijk
17-03-2010	Kleine Vos	IJhorst, Dennenlaan 3	Harry van Wijk

17-03-2010	Kleine Vos 12 ex. Citroenvlinder 3 ex. Atalanta	Meppel, Hoogeveenseweg Op bloemen in de tuin	Anton Schuring
24-03-2010	Dagpauwoog	IJhorst, Dennenlaan 3	Harry van Wijk
12-04-2010	Gehakkelde Aurelia	Bosw. Staphorst vak 31	Harry van Wijk
18-04-2010	Oranjetipje	IJhorst, volkstuin. Van Wijngaardenstraat	Jaap Padding en Harry van Wijk
26-04-2010	Bont Zandoogje	Bosw. Staphorst, vak 9	Harry van Wijk
Amfibieën			
17-03-2010	Levendbarende Hagedis	Bosw. Staphorst Ganzeplas	Jaap Padding
17-03-2010	Levendbarende Hagedis	Bosw. Staphorst Zoere Grachten	Berend Witte
18-03-2010	Bruine Kikker	IJhorst, Dennenlaan (gepaard)	Harry van Wijk en Jaap Padding
29-03-2010	Bruine Kikker	IJhorst, Dennenlaan 1e kikkerdril	Harry van Wijk en Jaap Padding
06-04-2010	Bruine kikker	Bosw. Staphorst, Koolhaar. Kikkerdril	Anton Schuring
28-04-2010	Adder	Bosw. Staphorst, Zoere Grachten	Anton Schuring
Zoogdieren			
17-03-2010	Das	Bosw. Staphorst ? Verkeersslachtoffer	Jaap Padding, Berend Witte en Harry v Wijk
17-03-2010	Steenmarter ♀	IJhorst, v Wijngaardenstr. thv Bakker. Verkeersslachtoffer	Harm Bloemhof
25-03-2010	Ree	Staphorst, t.h.v. Lankhor- sterweg 5a (groep van 13 bij elkaar)	Buurtjes Lankhor- sterweg
13-04-2020	Egel	Ruinerwold, Buitenhui- zigerweg	Gerrit Jan Timmer
Planten:			
25-03-2010	Speenkruid	Staphorst, Oeverlandenweg 1e bloei	Harry van Wijk
25-03-2010	Klein Hoefblad	Staphorst, Oeverlandenweg 1e bloei	Harry van Wijk

LEZING OVER REEËN

Op de ledencontactvergadering van april 2010 hadden we een lezing over reeën door Hero Moorlag. Het was een boeiende lezing, gebracht met veel kennis van zaken. Op deze avond deelde hij lijsten uit met de termen over het reewild. Hierbij drukken we deze lijst af. Het is de moeite waard deze eens door te nemen zodat u te weten komt wat bepaalde vaktermen betekenen.

De redactie

Enkele termen die met reewild hebben te maken

aanspreken	- beoordelen, herkennen als .... Is het een bok of een geit, hoe oud is het dier bij benadering, is het gezond, wat is de samenstelling van de sprong.
sprong	- groep van tenminste 3 reeën; meest geziene sprong bestaat uit; leidende reegeit. twee kalveren van afgelopen voorjaar, smalree en een oude bok. Bij edel- en damherten heet een groep roedel, bij everzwijnen rotte.
smalree	- jonge reegeit die nog niet is gedekt; heeft wel kiezen gewisseld en is tenminste 14 maanden oud. Oude bokken vallen op smalreeën.
knopbok	- jonge reebok (10-12 maanden) met zeer klein gewei (knopjes) in bast. Wordt ook jaarling genoemd. Vaak is het een geringe bok.
bast	- bloedrijke huid rond gewei; het bloed voert beenstoffen aan om het gewei te laten groeien. Een volgroeid gewei moet worden geveegd.
vegen	- de bok schuurt aan een boompje de huid van het gewei, Het boompje heet veegboompje. De bok krabt daarbij met de voorlopers het blad weg. Oude bokken vegen in februari, heel jonge bokken pas in juni.
kapitale zesender	- reebok van middelbare leeftijd (4-5 jaar) met drie enden aan het gewei.
gaffelbok	- jonge reebok met twee enden aan het gewei of teruggezette oude bok.

terugzetten	- na zijn 6de of 7de jaar heeft een bok slechts twee enden aan het gewei en na zijn 8ste jaar niet één. Dan staan er twee dolken op zijn kop. Andere bokken kunnen zijn stoot niet pareren. Deze teruggezette bok heet moordenaar.
opzetten	- nieuw gewei vormen na het afwerpen in november of december. Het gewei is een bot en bestaat uit rozenstok, rozenkrans, stang en enden.
spiesbok	- reebokje met slechts twee spiesjes op de kop. Wordt ook spitsjer genoemd.
guste geit	- reegeit die niet is beslagen (gedekt). Deed niet aan de bronst mee.
bronst	- paringstijd. bij reeën in juli en augustus, Hevige bronst in zwoele nachten.
laveien	- selectief eten. Reeën knabbelen aan allerlei planten, weinig aan gras.
lavei	- het voedsel van reeën: kruiden, bladeren (ook naalden) en knoppen.
spiegel	- witte haren op achtereind van een ree, Gaan bij schrik opstaan.
schort	- toefje gelig haar onder de geslachtsopening van een reegeit.
penseel	- toefje gelig haar aan het geslacht van een reebok.
zekeren	- scherp luisteren en lucht nemen om te bepalen of er gevaar dreigt.
dekking	- kreupelhout of struiken waarin reeën zich verstoppen.
uittreden	- uit de dekking tevoorschijn komen om te gaan laveien.
verkleuren	- verwisselen van haar in voor- en najaar.

Hero Moorlag 11-01-10

Albert vertelt

Na veel eeuwen ontstond er een grote verandering in het Reestgebied. Baron Mr. Willem Jan van Dedem kreeg in 1809 toestemming om een kanaal te graven vanaf Hasselt naar Coevorden, de zogenaamde Dedemsvaart. In het jaar 1811 was dit kanaal ongeveer gereed tot het Katingerveld. Het is misschien wel leuk om te vermelden dat op deze plek een nederzetting ontstond met de naam Balkbrug. Hoe kwamen ze aan die naam? Om te controleren of een schip ook te diep was geladen plaatste men een balk in het water onder de brug in Balkbrug een soort tolboom. Zo kon men zien of een schip te zwaar beladen was. Aangekomen bij het zo-even genoemde Katingerveld, strekten de grote veengebieden voor ons uit en die nu door de Dedemsvaart werd ontsloten. Men kon nu beginnen met het ontginnen van het gebied. Ook werd het kanaal verder oostwaarts gegraven en ontstond de veenkolonie Dedemsvaart op een afstand van ongeveer vijf kilometer vanaf Balkbrug. Door de komst van het kanaal nam ook de afwatering van het Reestgebied toe. In de buurt van Lutten, De Tippe en Slagharen zat een hoogveenspons. Vanaf hier kwam soms verschrikkelijk veel water vrij die dan door de Reest naar Meppel moest worden afgevoerd. Het dal stond dan in de winter ook onder water en was voor ons als kinderen een prachtige ijsbaan. In de loop der jaren is het hoogveen als turf afgegraven en werd het begin van de Reest verlegd naar De Tippe. Ongeveer 19 jaar na de Tweede Wereldoorlog kwam hierin verandering. In 1964/65 werd de verlengde Braambergersloot gegraven als koppelleiding tussen Braambergersloot en omgelegde Ommerkanaal, want de Dedemsvaart was al gedempt. Deze koppelleiding doorsnijdt bij het gehucht Het Bergje de Reest. In 1973/74 werd ook nog een autoweg aangelegd van Balkbrug naar Slagharen. Deze loopt precies door het begin gebied van de Reest bij de Tippe. De oorsprong is ongeveer met twee kilometer ingekort. Later is dit gedeeltelijk hersteld.

Wij gaan het stroompje vanaf Het Bergje, met zijn slingerende loop, over een lengte van ongeveer 30 kilometer en hier en daar maar 60 – 70 meter breed

volgen. Het bovenstrooms gebied is vrij vlak. Alleen in de buurt van Vaders Erf, Geezenkamp en Paardenlanden treffen we enkele zandopduikingen (zandkoppen) aan. Ook in de buurt van Schrapveen treffen we enkele zandopduikingen aan begroeid met eiken. Evenals aan de Overijsselse kant Den Oosterhuis. Hier liep vroeger de Sponturfwijk en via het Schotskampsluisje – een verbinding tussen de Dedemsvaart en de Reest gelegen tussen De Mulderij en het kerkhof – was er een mogelijkheid om water uit de Dedemsvaart in te laten op het Reestgebied; waar de boeren overigens niet blij mee waren vanwege wateroverlast. Schrapveen is een vrij drassig gebied met een mooie moerasvegetatie zoals onder andere: moeraskartelblad, vele gras- en diverse zegge soorten. Dit zijn er maar een paar er is veel meer. Ook vindt men hier nog een oud systeem voor bemesting door bijvoorbeeld heel lage dijkjes (een wal van ca 40 cm hoog) in het land. Deze dienden om het water bij overstroming wat langer vast te houden, zodat alle slib en ander organisch materiaal uit het water kon zakken en voor een geringe bemesting zorgde. In het gebied komen ook nog enkele dekzandruggen voor, begroeid met bos. U begrijpt wel, dit is een gebied om zuinig op te zijn en goed te beheren voor ons nageslacht. Gelukkig zijn aan weerskanten van de Reest in het bezit van Landschap Overijssel en het Drentse Landschap. Ook treffen we in dit gebied een overblijfsel van een vonder of bruggetje aan met de naam Jodenvonder. Dit was een oud verbindingsweggetje tussen Dedemsvaart, Den Oosterhuis en aan de Drentse kant Nolde en Zuidwolde (vroeger Suthwalda). Joden waren vroeger veelal marskramers die met het pak handel op de rug in de boer liepen om hun spullen aan de man te brengen; vandaar de naam Jodenvonder. Het verhaal gaat dat een marskramer bij het oversteken van het vondertje uitgleed; in het water belande en is verdrongen. Vroeger heeft hier een zogenaamde ‘voorde’ gelegen. Een ‘voorde’ is een ondiepe, doorwaadbare, plaats in de beek en meestal geplaveid met veldkeien gemarkeerd door paaltjes. Men kon er met paard en wagen doorheen naar de overkant! Langs de Reest treffen we niet zoals elders Drentse Brinkdorpen aan, maar zogenaamde Esgehuchten. Als een boerderij alleen staat spreekt men ook wel van een Zwermhoevenlandschap (typische Drentse benaming). De dorpen hadden dus geen brink, wel hadden sommige boerderijen een zogenaamde Eiken-gaarde. Dit was een soort eikenboomgaard. Deze eiken werden gekweekt om te verkopen, maar werden ook gebruikt voor reparatie van gebinten voor eigen gebruik. Op onze tocht langs de beek komen we nu ook z’n Es-gehucht tegen; namelijk Den Kaat en aan de overkant Rabbinge, een voorbeeld van een Zwermhoevenlandschap: de boerderijen niet bij elkaar. De Reest buigt hier iets naar het zuiden af en krijgt te maken met een uitloper van het Drents Plateau: ook wel de stuwwal van Zuidwolde genoemd. Deze hoogte heeft de naam Holtberg met daar omheen het zogenaamde ‘onland’ een voor de boer waardeloze grond. Deze hoogte is heel goed zichtbaar in het landschap.

We zijn nu aangeland in het Middenstroomse gebied, een gevarieerd gebied met veel kleinschalig landschap bestaande uit: heide, dennenbos, loofbos en beekdalen met weilanden. We zitten nu ter hoogte van het eerder genoemde Balkbrug, met aan de Drentse kant het Zwermhoevenlandschap Rabbinge en de Wildenberg. Aan de Overijssels kant den Huizen en Den Haar, het wandelgebied de Haardennen en ook gebouwd op dekzandruggen, ontstaan door het uitstuiven van de laatste ijstijd vanuit de zo genaamde 'Uitschotten': een laagte. Den Haar betekent hoogte. Deze uitschotten, een zijdal van de Reest wat later is opgevuld met veen ontstaan door plantenresten. U merkt wel ik spreek steeds over Drentse en Overijsselse kant. Dit komt omdat de beek een grens riviertje is: dus een Provinciale grens. Den Huizen is een heeloude nederzetting en werd vroeger ook wel 'Tweeënhuizen' genoemd. Bij nummer vijf is een gerestaureerde schaapskooi te zien, gebouwd tussen 1750 en 1800. Den Huizen zelf wordt in 1140 en 1400 al genoemd. Deze nederzetting ligt ook op een dekzandrug met op de rand van het dal een Es, met nog overblijfselen van een meidoornhaag. Een meidoornhaag vraagt wel onderhoud om de heg intact te houden. Deze heggen maar ook houtwallen werden vroeger gebruikt als perceelsafscheiding, maar ook als vee- wildaf-scheiding. Deze houtwallen, waarvan er inmiddels veel van zijn verdwenen, deden ook dienst als verbindingszone voor dieren, vogels, vlinders etc. om te kunnen wisselen met andere gebieden: de dieren volgden de singels voor, verplaatsing, bescherming en om voedsel te zoeken. De Reest buigt nu iets naar noordwestelijk af en we komen nu bij het schoolbuurtje Oud-Avereest van ongeveer 1600. Het schooltje lag buiten het Esgehucht Oud-Avereest. Meestal was z'n schooltje in het dorp zelf gevestigd. Het Esgehucht Oud-Avereest wordt al genoemd in 1236. Toen werd hier de eerste kerk gebouwd. Een kerk mocht pas gebouwd worden als er al een zekere bewoning was. We kunnen dus wel aannemen dat het dorp ouder is. Ook wordt gezegd dat het niet van 1236 is maar van 1290 en dat het jaartal is verwisseld met de kerk in IJhorst: dit is niet zeker. De naam is ook in de loop der jaren nogal eens veranderd zoals: 'Overreesten' en 'Over de Reest' om dat aan de zuidkant ook Drenthen woonden. Men zegt dat het Stroom opwaarts betekend. Van ongeveer 1617 wordt het Overreest genoemd en het is de grens geworden tussen Drenthe en Overijssel. In de vroege middeleeuwen waren er geen bruggen en men maakte gebruik van al eerder genoemde 'voorde'. De meeste voordes zijn verdwenen en welke nog bestaan worden gebruikt om het water op te stuwen om de landerijen natter te krijgen. Tussen den Huizen en Rabbinge hebben er ook een paar gelegen. Helaas zijn die er later door modern onderhoud uitgebaggerd: jammer! Het waren ondiepe plaatsen en als kind kon men hier door de Reest lopen. Zoals genoemd dateert het eerste kerkje van Oud-Avereest uit 1236. Het kerkje stond voorop het kerkhof op de hoogte vooraan bij het oude hekje. Dit kerkje was van hout met een dak van stro. In

1653 werd dit kerkje vervangen door een stenen kerk zonder toren en een klokkenstoel ernaast met twee luidklokken. Omstreeks 1853 is ook dit kerkje vernieuwd en herbouwd op de plaats waar nu de huidige kerk staat. De twee luidklokken zijn in de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers gevorderd. Eén klok is teruggekomen en geplaatst in de nu aanwezige toren.

Rondom de kerk vindt men in de weide omgeving een prachtig kleinschalig landschap zoals: gemengd bos, heideveldjes, bouwland (de essen) stukken van houtwallen en beekdalgraslanden. De houtwallen heb ik al genoemd hoe belangrijk die in het landschap zijn. Het is alleen erg jammer dat ze voor een groot deel in de laatste 30 jaar zijn verdwenen. Zoals gezegd de bebouwing in het Reestdal gebied bestaat vaak uit een enkele boerderij of als Esgehucht bij elkaar. De kerk was vaak het middelpunt en in de wijde omgeving zag men veel paden en wegen bij de kerk samenkomen net een grootspinnenweb. De paden werden vaak kerkpaden genoemd. In Oud-Avereest is er nog maar één over in betrekkelijk oude staat.

Dit pad wordt later in een afzonderlijk artikel beschreven.

De boerderijen zijn in de loop der jaren aan de buitenkant maar weinig veranderd en zijn van het zogenaamde Hallentype. De deel in het midden met daarom heen de koeienstal, paardenstal en varkenshokken. De deel was van leem en tot omstreeks 1500-1600 één vertrek met het woongedeelte het Lös Huus genaamd. Later werd als afscheiding er een muur tussen gemetseld. Langs het riviertje was het grasland erg drassig met hier en daar in het dal een zandopduiking (zie Schrapveen) die in het terrein duidelijk is waar te nemen. De dalrand bestaat uit dekzandruggen die niet overal even hoog zijn, die waren vroeger met heide en bos begroeid.

De hogere delen werden horsten, bergen of haren genoemd. Deze namen zijn nu nog terug te vinden in de gehuchten. Op deze hoogten zijn omstreeks 1000-1100 door kappen en branden de eerste essen (bouwland) ontstaan, terwijl elders in Drenthe al essen en boerderijen waren. Maar het Reestdal was te kleinschalig en langs de beek erg moerassig zodat hier later pas de landbouw opgang kwam. De boerderijen stonden allemaal op hoogten en dit was ook hard nodig omdat 's winters het hele dal onder water stond. Dit heeft tot nog ongeveer 1969 geduurd. We hadden als kinderen een prachtige ijsbaan en schaatsten van Oud-Avereest tot De Wijk over het ondergelopen land. Door het graven van een Reestvervangende leiding in 1969 van de Paardenlanden naar De Stapel (Oshaar) kwam in het waterbeeld verandering. U begrijpt dat had ook ingrijpende gevolgen voor de flora en fauna in het Reestdal. Er wordt gezocht naar een oplossing om de aangerichte schade zoveel mogelijk te herstellen. Op de hogere gronden werden de essen aangelegd. Men beseftte dat als men de akkers met organisch materiaal ging bemesten dat men beter gewassen kon verbouwen. Zo ontstond het potstal systeem die bestond uit een uitgediepte stal. Daar bracht men een partij heideplaggen in en daarop

liep het jongvee en 's nachts ook de schapen die er hun uitwerpselen op lieten vallen. Ook werd er varkens en paardenmest doorgewerkt en telkens weer een laagje heideplaggen en slootvilten. Bij mijn grootvader (1869-1945) werd in het voorjaar ook de vilten – dood gras en waterplanten onkruid werd zoveel mogelijk vermeden – uit sloten die bij het opschonen van de sloot vrijkwam, door de mest gewerkt. In het voorjaar zat er een beste laag mest in de potstal. Het uitmesten van de potstal, waar de hele winter het vee op had gelopen, was zéér zwaar werk! De mest werd hierna over de essen verspreid. Men heeft eens uitgerekend dat door het opgebrachte materiaal de es 1 mm per jaar groeide, vandaar ook die bolle vorm die men bij oude essen ook vaak ziet. Door de grote heidevelden uit die tijd had elk gehucht een schaapskudde, die elke dag onder toezicht van een herder de heide opging. In 1920 verdween de laatste schaapskudde op de Wildenberg, tegenover Oud-Avereest, uit het Reestgebied. De Wildenberg bestaat maar uit één boerderij, het is een prachtig gebied aan de Drentse kant met restanten hei, gemengd bos en een echte zandverstuiving. Deze zandverstuivingen ontstonden door overbegrazing en of te vaak plaggensteken. Hier werd vroeger ook veel turf gegraven en gebaggerd rondom het meeuwenveen (Witteveen), Takkenhoogte en het Spookmeertje. In een weilandje in de bocht van de Meeuwenweg (Nolderveld) ligt op Takkenhoogte een dikke steen. In de late middeleeuwen heeft deze steen vermoedelijk dienst gedaan als grenssteen. De steen deed dienst als beginpunt voor kavels grond van de boeren. Op Takkenhoogte schijnt door miltvuur gestorven vee –1880 -1900 – te zijn begraven. De grond mocht niet worden gebruikt voor akkerbouw in verband met mogelijke besmetting van miltvuur: een zéér besmettelijke ziekte. De takkenhoogte is weer in natuurlijke staat teruggebracht en daar is de Reestvervangende leiding mooi weggewerkt in het Landschap. Het gebied is genoemd naar de familie Takken zo rond 1800. Ook aan de Overijsselse kant zijn de Haardennen en Heuveltjesbos de moeite waard om te bekijken. Mooie vennen met zonedauw en beenbreek om er een paar te noemen. Van regeringszijde heeft men ook ingezien dat het gebied van grote landschappelijke waarde is. Zo heeft men namelijk Oud-Avereest en Den Huizen aangewezen als beschermd dorpsgezicht, omdat deze streek sinds de middeleeuwen niet of nauwelijks is veranderd. In z'n mooi landschap leven natuurlijk ook veel dieren, planten, reptielen, amfibieën en insecten. Gaat u maar eens mee met een excursie van het Drentse- of Overijsselse landschap. In de buurt van Oud-Avereest vinden we nog twee kleine zijdalen van de Reest, de al eerder genoemde Uitschotten. Aan de Drentse kant het Zwartenkant. Hier komt de boomkikker, hoewel beperkt, voor. Het is een gebied met moerasjes en vennen: gewoon juweeltjes in het Landschap. Verder komt hier de das, ree, vos, steenmarter en diverse muizensoorten voor om van de vogels maar niet te spreken. Achter de kerk in Oud-Avereest loopt nog één kerkpad die is overgebleven van de

vele kerkpaden uit het verleden. Dit pad loopt van Oud-Avereest naar den Kaat een Esgehucht dat al eerder is genoemd.

Dit pad wordt later in een afzonderlijk artikel beschreven.

In het Reestdal vindt men veel ijzeroer dat vroeger werd gewonnen. IJzeroer is een verweringsproduct van ijzerhoudende mineralen, op het water kenbaar als een blauwe gloed wat op olie lijkt en planten nemen deze materialen op. Na het afsterven van de plant komt door inweking van zuur het ijzer in oplosbare vorm in de bodem terug. Door kwelstromen wordt het ijzer verplaatst en zet zich op geschikte plaatsen af tot soms dikke bonken. Boven deze plaatsen bleef het water staan en ontstonden natte plekken. In het beekdal is de aanwezigheid van ijzeroer te herkennen aan de roestkleur aan in de sloten. In de beek waar kwelwater uittreedt, is een blauw waas op het water te zien. Het waas breekt bij aanraking wat olie niet doet. Door bijvoorbeeld een steentje in de blauwe vlek te werpen en trekt het blauwe vlies naar het steentje toe, dan is het olie. Verwijderd het vlies zich van het steentje, dan zijn het ijzerbacteriën. Via Den Westerhuis stroomt onze beek richting Pieperij. - De naam duidt op een duiker of 'Piepe' in een stroompje of beekje 'Riete' genoemd. Vuile-Riete een buurtschap tussen linde en Drogter Oplagen heeft zijn naam te danken aan een vervuilde beek. In de buurt van de Pieperij komen nog restanten heide voor. Vroeger strekte het heideveld zich uit tot Nolde en Zuidwolde. Hier en daar zijn wat reservaatjes gespaard gebleven. Tot voor de Tweede Wereldoorlog kwam het korhoen hier nog voor. In het Nolderveld liggen nog enkele grafheuvels uit 2000-1600 voor Christus. Ook zijn hier in de buurt stenenwerktuigen gevonden evenals in 1930 op de Pieperij. Allemaal overblijfselen van de toen nog trekkende volken. Maar zoals ik vermeld heb is het beekdal omstreeks 1000-2000 na Christus tot ontplooiing gekomen. Daar hebben de kloosterlingen op Dickninge een belangrijk aandeel in gehad.

Van de Pieperij richting De Bloemberg zien we prachtige dekzandruggen vooral aan de

Drentse kant, het is een prachtig glooiende landschap. Tussen deze twee buurtschappen zien we hier en daar mooie oude boerderijen en aan de andere kant van de Reest nog een oude schapenwasplaats, maar we hebben hier ook namen als: Grootoever en Luttenoever. Tussen De Bloemberg en De Stapel is het dal niet zo breed en we zitten hier aan de rand van Veeninger-es een uitloper van de stuwwal van Zuidwolde (Drents Plateau) en aan de Overijsselse kant van het Westerhuizigerveld en de boswachterij Staphorst. We zitten hier tevens aan de noordgrens van het oerstroombdal van de Vecht. In de buurt van De Stapel zien we op een gedeeltelijk afgegraven dekzandrug een mooie oude boerderij 't Ende. Nu informatie ruimte van het Drentse Landschap. Het afgegraven zand is begin 1900 gebruikt om het Wilhelmina park in Meppel op te hogen. Maar hier liep ook de stoomtram van Balkbrug naar Meppel

langs. Deze tramlijn is (1907-1939) in 1939 op gebroken. Je kunt nog zien waar vroeger de trambaan heeft gelegen. Op De Bloemberg licht het tegenwoordige fietsbruggetje nog op de oude hoofden van de vroegere trambrug. Tussen De Stapel en Haalweide ligt nog het gehucht De Eemten. Hier in de buurt was vroeger nog een verbinding tussen de Reest en Echtenerstroom, nu Hoogeveensevaart. Voor de Tweede Wereldoorlog stonden hier ook drie mooie boerderijen, maar in 1945 zijn deze boerderijen kapot geschoten en weer in nieuwe stijl herbouwd. Iets verder dan 't Ende bij De Haalweide treffen we heel mooie meanders of bochten aan in de Reest. Aan de Overijsselse kant heeft nog een Adellijk huis gestaan genaamd: De Resphorst ook wel De Pol genaamd. Omstreeks 1660 is het zelfs nog een Havezathe geweest, nu is er niets meer te vinden. Al kronkelend door het weidelandschap, met hier en daar nog een overblijfsel van een houtwal, naderen we het aan de Overijsselse kant het gehucht IJhorst. Voor we daar zijn aangekomen zien we aan de Drentse kant nog een plek die Dunningen wordt genoemd. Deze plek moet wel even genoemd worden omdat ook hier een landgoed heeft gestaan. Men beweert een Havezathe zo omstreeks tussen 1300 en 1800 maar ook hier is weinig van in de archieven te vinden. Wel hebben we hier een mooi hakhoutbosje met een dassenburcht en het beekdal met schrale weilanden in het bezit van het Drentse Landschap. Het dorp De Wijk dateert van ongeveer 1238 en in het centrum staat een prachtige molen. We zijn hier in het benedenstreams gebied met z'n vele kapitale boerderijen met onder andere Den Hof. Het vee uit De Wijk was wereld beroemd als stamboekvee. Aan de overkant van de Reest ligt het zo juist genoemde dorp IJhorst. Hier staat een heel mooie oud kerkje uit 1236 of 1292? De tegenwoordige kerk dateert uit 1823. De kerk heeft geen toren maar naast de kerk staat een klokkenstoel waar de klokken in hangen. In de kerk vinden we nog oude grafzerken van onder andere van Abten van het klooster Dickninge. Naast de kerk bevinden zich de graven van de baron de Vos van Steenwijk; een bekende naam in de omgeving van De Wijk.

IJhorst betekent hoogte begroeid met Taxus ook wel Iwe of Iwenhorst, later verbastert in IJhorst in de volksmond ook de Rieverst. Aan de rand liggen mooie natuurterreinen van Landschap Overijssel, zoals het Carstenbos en de Vledders uitgestoven in de laatste ijstijd en is een zijdal van de Reest. De Witte Bergen heeft uit het uitstuiven van de Vledders zijn ontstaan te danken. Het was een uniek gebied wat is aangetast door allerlei bouwsels en recreatieparken. In de Vledders komen de volgende broedvogels voor: kleine karekiet, rietgors, graspieper, koekoek, wulp, watersnip, roodborst-tapuit. Nog slecht een enkel paartje Kieviten. De grutto en scholekster zijn helaas verdwenen...

Dicht bij de Reest, aan de verbindingsweg tussen IJhorst en de Wijk staat nog een fraai landhuis: 'De Yhorst' staat in de smeedijzeren landhekken. In

De Wijk staan naast een aantal kapitale boerderijen een 4-tal landgoederen zoals: Voorwijk, Dickninge, Lindenhorst en een Havezathe: De Havixshorst. Een Havezathe was een Ridderhofstede (vooral in Oost Nederland) en had politieke rechten. Hier heeft zich in de loop der jaren nogal wat afgespeeld, wat we verderop zullen zien.

Het gebied herbergt veel historie maar ook nog mooie kleinschalige landschappen en hout wallen. Het dorp De Wijk heeft zijn ontstaan mede te danken aan het klooster Dickninge. Al in 1141 werd er door het Bisdom Utrecht gesproken over de 'Ecclesia Beate Marie' en de Boo Dickgingen vallen onder het klooster van Ruinen het werd echter steeds drukker in Ruinen en meer bewoond, daarom werd er om overplaatsing naar een rustiger oord gevraagd. In het zuiden van Drenthe aan de Reest naar Boo Dickgingen. Het verzoek werd door de Bisschop van Utrecht ingewilligd en op 3 mei 1325 werd het een feit en in december was de overplaatsing gereed. De officiële naam was: 'Monasterium Beate Marie in Dickeninghem' en later gewoon Dickninge genoemd. Het was een zogenaamd dubbelklooster dat wil zeggen: dat er nonnen en monniken waren, die echter streng gescheiden leefden. De monniken hebben veel bijgedragen aan de ontginning van het Reestdal. Zij hadden uitgestrekte bezittingen in het Reest gebied. Zij hadden ook een watermolen op de Reest, dat geen succes was door de geringe stroming en door te weinig hoogte verschil. In de 14e eeuw bezat het klooster drie andere molens: De Bulderij, Blijdenstede en Ruinen. Door onrust in Drenthe bereikte het klooster in 1375 een dieptepunt in haar bestaan. Door de aanstelling van een nieuwe abt Arnoldus Wilhelmi ging het weer beter. In het beging van de 16e eeuw had Dickninge te lijden onder de terreur van Rudolf van Munster enerzijds en de Saksen en de heren van Gelre anderzijds. Ten gevolge van een inval van Staatse troepen en de vele plunderingen zocht het grootste deel van de kloosterlingen in 1590 een goed heen komen naar Hasselt. De overgeblevenen mochten op Dickninge blijven wonen. In 1633 was het klooster in een dusdanig verval dat het grotendeels werd gesloopt, maar de toren werd gerepareerd. De toren was zo hoog dat men volgens zeggen deze vanaf de Zuiderzee kon zien. Helaas werd de toren in 1783 door de bliksem getroffen en hierdoor verloor het zijn spits. Op 8 januari 1796 werden restanten van het klooster voor fl. 33.970,00 verkocht aan Baron R. H. de Vos van Steenwijk, die alles omstreek 1810 opruimde behalve de oude kelder die werd dicht gemetseld. De baron de Vos van Steenwijk bouwde er een nieuw landhuis in Empire-stijl die in 1813 gereed was. Vanaf 1816 tot 1962 werd tolgeld geheven op Dickninge. De doorgang voor voetgangers was gratis een fietser 5 cent en auto's in een latere periode 10 cent per doorgang. Als alternatief voor het tolgeld werd de Staphorsterweg in 1816 aangelegd. Van het voormalige klooster zijn nog altijd sporen zichtbaar in de plantenwereld. Dit waren vaak planten uit zuidelijke streken van Europa. Deze werden vaak

geplant op landgoederen en in kloostertuinen. Deze planten kregen een aparte indeling in de flora en wel onder de naam 'Stinzenplanten'. De naam is uit Friesland afkomstig. Een stenenhuis werd daar vroeger een Stins genoemd. Vooraanstaande mensen hadden vroeger een stenenhuis en wilden ook bijzondere planten in hun tuin. In kloostertuinen kwamen de planten ook voor en werden gebruikt om medicijnen van te maken. De planten die we op Dickninge tegenkomen zijn onder andere: holwortel, adderwortel, daslook, aronskelk, muskuskruid, gele dovenetel, maarts viooltje, sneeuwkllokje, vinger- en gele helmbloem.

Helaas zijn er de laatste jaren er nogal wat verdwenen zoals het zomerklokje, slanke sleutelbloem en wilde hyacint. Een prachtige flora om zuinig op te zijn, maar de plantenwereld is er ter plaatse veel groter. In 1985 troffen we op hemelsvaardag z'n 50 verschillende soorten bloeiende aan. Ook hier wordt begin april excursie's gegeven: ga ook eens mee! De familie Roël is thans eigenaar van landgoed Dickninge. Tussen Dickninge en De Wijk staat nog een mooi landhuis namelijk huize Voorwijk van 1793 ongeveer. Het is een prachtig gebied en het behouden waard. We volgen de Reest en komen weer bij een prachtig landgoed – werd bewoond door mensen van adel, ook wel edellieden genoemd – Havezathe de Havixshorst. Dit gebouw werd al genoemd begin 1300 in een brief over tienden heffingen: een soort belasting. In 1412 staat de Havixshorst bekend als erkende Havezathe in Drenthe en was in het bezit van de familie Van den Clooster. In 1435 werd de naam Reijnold van den Clooster genoemd, maar in de 17e eeuw komt de Havezathe in andere handen door het huwelijk van Agnes van den Clooster met Jonkheer Hamen van Munster. Deze jonkheer verging het niet zo goed, zodat hij al spoedig bezittingen moest verkopen om aan geld te komen. Omstreeks 1685 werd de hele Havezathe verkocht aan het geslacht De Vos van Steenwijk. In ongeveer 1743 trouwde Jan Arend Godes de Vos van Steenwijk met Geertruid Agnes van Isselmuiden tot Rollocate, maar door verval en men zegt ook wel door brand zag de Havezathe er heel slecht uit. De baron was zo verknocht aan dit huis dat hij het opnieuw heeft laten herbouwen in een wat andere stijl en volgens zeggen ook iets op een andere plaats. In 1753 was het landgoed klaar en boven de deur prijkt het familiewapen van De Vos van Steenwijk van Isselmuiden tot Rollocate. De laatste telg uit het geslacht De Vos van Steenwijk Jonkheer Reint de Vos van Steenwijk heeft tot 1937 op de Havixshorst gewoond. Na die tijd heeft het tot vele doeleinden gediend zoals: onderdak voor vluchtelingen en demente bejaarden etc. in 1962 is het in handen gekomen van de familie Daniëls. Eind 1981 komt het in handen van Stichting Het Drentse Landschap. Na een gedeeltelijke restauratie werd er een hotel in gevestigd en ook de baroktuin is weer in ere hersteld. Achter de Havixshorst bevindt zich het ooievaars buitenstation de 'Lokkerij' opgericht in 1981 door de familie Koopmans, hier gesticht met medewerking van de

plaatselijke Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst en Omstreken. Rondom de Havixshorst bevindt zich nog een mooi oud loofbos echt Drents hoog opgaand loofhout met een ondergroei van hulst. Dit prachtige bosgebied herbergt vele vogels: bosuil, havik, buizerd, torenvalk, sperwer, wielewaal en nachtegaal, boomklever, boomkruiper broeden hier om er een paar te noemen. In de zomer is hier ook een legertje van zangertjes te horen. Jaren geleden kwam ook hier de kwartelkoning in het lange Reest grasland voor, maar is na de aanleg van de A 28 en de Hoogeveensevaart verdwenen. Gelukkig wordt hij verder stroomopwaarts in de zomer weer gehoord. Ook zien we hier mooie essen, houtwallen met een begroeiing van onder andere lelietjes van dalen, dalkruid, bosgierstgras en dubbelloofvaren. In het Reestdal rond de Havixshorst heb je mooie schraal graslanden met onder andere: moeraskartelblad, blaas-, zwarte-, en tweerijige zegge, maar ook de laurierwilg komt hier nog voor.

Dat de Reest niet altijd een stromend riviertje is geweest blijkt uit luchtfoto's uit 1932. Hierop is te zien dat in de buurt van de Havixshorst en Schiphorst in de vroege Middeleeuwen zandruggen, die door het beekdal liepen, zijn doorgegraven om het moerasgebied sneller te doen ontwateren. Zodoende is er in het moersgebied een stroompje ontstaan wat nu het Reestdal is. Doordat de moerassen inklonken ontstond aan de randen grasland wat door de boeren geschikt gemaakt werd voor weiland. Vanaf die tijd is het Reestdal pas goed tot ontwikkeling gekomen ten gunste van de toenmalige landbouw en veeteelt. Alleen het probleem was toen dat er 's winters enorme hoeveelheden water uit het bovenstrooms gebied kwam, maar daar is verandering in gekomen door de Reestvervangende leiding zoals ik al eerder heb vermeld. Wat voor de een goed is, is voor iets anders niet goed. Verder hoop ik dat het mooie gebied voor verdere ingrepen gespaard mag blijven.

In de al eerder genoemde Lindenhorst, deze dateert van 1903, hebben nog de gebroeders De Vos van Steenwijk gewoond die in 1946 en 1957 zijn overleden. We passeren De Schiphorst met zijn mooie boerderijen. Het schijnt dat hier ook nog scheepvaart mogelijk is geweest op de Reest met platte vaartuigen. We zien nu een benedenstrooms vrij vlak landschap en passeren Reggers met zijn mooie tolhuisje. In de periode 1827 was het toltarief: rijtuig 10 cent, paard 5 cent, koe 5 cent, varken twee en tweederde cent en voetganger twee tweederde cent. Hier hebben we nog een aantasting van het Reestdal door de autosnelweg A 28 en de Hoogeveensevaart: beide doorsnijden hier het dal met alle gevolgen van dien voor flora en fauna: aan leg van sloten, verkeersdrukte en -lawaaï. We passeren nog een oude nederzetting Ezinge met enkele oude boerderijen bij elkaar. Langs de Reeststouwe, nog een zandweg, treffen we nog een overblijfsel van enkele meidoornhagen aan. Jammer dat heel veel is verdwenen van deze prachtige linten in het landschap. We komen nu weer bij een aantasting van het Reestdal door de autosnelweg A 32 en de spoorlijn

op de grens van Meppel doorsnijdt het Reestdal. Hier kwam vroeger tot de Havixshorst de kievitsbloem voor in het dal. Zeer recentelijk zijn er een gering aantal bloeiende planten aangetroffen. De Reeststouwe werd voor de aanleg van de A 32 veel gebruikt door de schoolkinderen uit IJhorst en omgeving die in Meppel een school bezochten. Tussen de A 32 en de spoorlijn liggen nog een paar kleine reservaatjes van het Drentse Landschap met onder andere de grote pimpernel, bosanemoon, vrouwenmantel en dotterbloem. De Reest loopt achter het Wilhelminapark langs met z'n mooie theekoepel. Zoals al vermeld is dit park opgehoogd met zand afkomstig bij de boerderij 't Ende nabij De Stapel. Onze beek stroomt nu langs de fraai gerestaureerde molen De Weert en mond uit in het Meppelerdiep. Vroeger was dit anders en stroomde de Reest langs een andere weg via de Shete en Oeverlanden bij Meppel naar Zwartsluis; een voortzetting van de Reest naar het Zwartewater en vroeger de Zuiderzee.

Anno 1975-2009
Albert Dragt
A. Toriedreef 13
Meppel

(wordt vervolgd)

REACTIES AAN DE PROVINCIES EN DE LANDSCHAPPEN

In het decembernummer van de Scharrelaar hebben wij de aan de provincies Drenthe en Overijssel gezonden brieven gepubliceerd over inrichting en beheer van het Reestdal. Onze zorg was dat beide provincies verschillend dachten over hoe met het Reestdal moest worden omgegaan terwijl dit gebied één geografische, landschappelijke en ecologische eenheid is. Beide provincies hebben positief op onze zorgen gereageerd. Het beleid is nu op elkaar afgestemd en er komt een gezamenlijke projectgroep voor de aanpak van inrichting en beheer. Landschap Overijssel en het Drentse Landschap zullen in de projectgroep de belangen van natuur en landschap behartigen. Navolgend de brief van de provincie Overijssel die door de provincie Drenthe wordt onderschreven.

Ook onze reactie op de brief van de provincies alsmede een ondersteunende brief aan de beide Landschappen zijn in dit nummer opgenomen".

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
provincie.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
RABO Zwolle 39 73 41 121

Vereniging voor natuurbescherming Zuidwolde e.o. Natuurwerkgroep de Reest (Dedemsvaart Balkbrug) Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o T.a.v. dhr. J. Vos
p.a. E. Rolleman
Sparrenlaan 32
7955 AM IJHORST

Datum 26.01.2010
Kenmerk 2010/0003135
Uw brief 20.04.2009 22.12.2009

Betreft: antwoordbrief: Visie m.b.t. inrichting en beheer van het Reestdal.

Geachte heer Vos,

Op 22 april 2009 ontvingen wij uw brief betreffende de visie met betrekking tot inrichting en beheer van het Reestdal. U verstuurde deze brief mede namens Vereniging voor natuurbescherming Zuidwolde e.o. en Natuurwerkgroep de Reest (Balkbrug-Dedemsvaart). Op 24 december gaf u aan nog geen reactie te hebben ontvangen op uw eerder gestuurde brief. Onze excuses voor onze late reactie op uw brief.

In uw brief beschrijft u uw zorgen over het verschil in visie tussen onze provincie en provincie Drenthe. Hierin gaat u in op verschillen binnen een aantal onderwerpen. Met deze brief willen wij u informeren over de gekozen aanpak voor het Reestdal voor de door u benoemde onderwerpen.

Omgevingsbeleid

U merkt op dat er door onze provincie niet duidelijk wordt gemaakt welke visie we hebben voor ontwikkelingen in het Reestdal. Met de vaststelling van de Omgevingsvisie op 1 juli jl. is het ontwikkelingsperspectief voor het gebied vastgelegd. Voor de zone direct langs de Reest (het beekdal) is als ontwikkelingsperspectief natuur genoemd. Deze zone vormt onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur ("Nieuwe Natuur"). Dit wijkt niet af van het door Drenthe genoemde perspectief voor deze zone. De zone buiten het Beekdal is eveneens opgenomen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS),

maar voor deze zone zien we kansen voor een combinatie van natuur en landbouw (agrarisch natuurbeheer). U kunt de omgevingsvisie bekijken op de internetpagina van onze provincie (http://provincie.overijssel.nl/beleid/omgevingsvisie_O)

Verdrogingsproblematiek

U benoemt het feit dat de Reest door provincie Drenthe wel en door Overijssel niet is aangewezen als TOP-gebied. In februari 2008 hebben wij een prioritering aangebracht in verdroogde gebieden binnen onze provincie. Er zijn 15 gebieden geprioriteerd (TOP-gebieden). Voor de prioritering is gekozen voor de Natura 2000 gebieden aangevuld met twee gebieden waar op korte termijn inrichtingsmaatregelen kunnen worden getroffen. Het Reestdal is op basis van deze criteria niet aangemerkt als TOP-gebied.

Op 8 september 2009 hebben wij besloten om het Reestdal aan te wijzen als prioritair gebied. Hiermee hebben we aangegeven dat het net als in de andere 15 TOP-gebieden ook in het Reestdal in verband met verdroging objectief noodzakelijk is om grond te verwerven. We zullen daarom in het Reestdal actief gronden verwerven ten behoeve van de realisatie van de ecologische hoofdstructuur, zodat hier vervolgens anti-verdrogingsmaatregelen genomen kunnen worden.

Samenwerking

Het Reestdal vraagt door de bijzondere ligging (op de provincie grens) extra aandacht voor afstemming met andere betrokken partijen. Voor de afstemming en visievorming voor het Reestdal is hiervoor het project Reestdal opgestart. In dit project werken zowel Drentse als Overijsselse overheden en belangengroepen samen om de ontwikkelingen in het gebied op de thema's water, natuur, maar ook landbouw en recreatie goed op elkaar af te stemmen, zodat hierin een goede balans wordt gevonden. De natuurbelangen worden behartigd door Stichting Het Drentse Landschap en Landschap Overijssel.

U vroeg in het bijzonder aandacht voor de vispasseerbaarheid van stuwen en andere barrières in de Reest. Het passeerbaar maken van de Reest en het opheffen van barrières is een van de doelen van het project Reestdal.

Wij hopen dat met deze informatie uw zorgen over verschil in visie zijn weggenomen. Als u vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze brief kunt u het best contact opnemen met dhr J. Neimeijer (tel. 038-4998645 of jhj.neimeijer@overijssel.nl)

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

namens dezen,

mw. ing. A. Haven
teamleider Projecten landelijk gebied

provincie Drenthe

Provinciehuis Westerbrink I, Assen T (°592) 36 55 55
Postadres Postbus 122,94°0 AC Assen F (°592) 36 57 77 www.drenthe.nl

Aan:

Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst en Omstreken
t.a.v. de heer J. Vos
Sparrenlaan 32
7955 AM IJHORST

Assen, 4 februari 2010

Ons kenmerk 5/DO/201 0002014

Behandeld door de heer M.P. Siemonsma (0592) 36 5892

Onderwerp: Visie met betrekking tot de inrichting en het beheer van het Reestdal

Geachte heer Vos,

In uw brief van 20 april 2009 geeft u aan dat u zich zorgen maakt over het verschil in aanpak van de beide provincies in het Reestdal. Op 24 december 2009 gaf u aan dat u nog geen reactie hebt ontvangen. Onze excuses voor onze late reactie op uw brief.

Inmiddels hebt u een reactie van de provincie Overijssel ontvangen waarin is aangegeven dat de provincies Drenthe en Overijssel, het waterschap Reest en Wieden en andere partijen samenwerken in het project Reestdal. Wij onderschrijven de brief van de provincie Overijssel en hebben er vertrouwen in dat wij gezamenlijk tot een goede visie in inrichting voor het Reestdal komen. Wij gaan ervan uit dat hiermee uw zorg voldoende is weggenomen.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten van Drenthe, namens deze,

P.J. van Eijk,
manager Duurzame Ontwikkeling

Aan het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel

Geacht college,

Wij danken u voor uw antwoord bij brief van 26 januari 2010 kenmerk 2010/0003135 op ons schrijven van 22 april 2009.

Met instemming stellen wij vast dat u samen met het College van GS van Drenthe, serieus werk gaat maken van het herstel en behoud van het ecologisch systeem van het Reestdal.

Wij zijn blij dat in de Omgevingsvisie het natuurdoel als ontwikkelingsperspectief is verankerd. Het Reestdal is nu integraal onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Wel missen wij de erkenning dat het Reestdal als waardevolle ecologische verbinding kan fungeren tussen het veenweide-/moerascomplex van noordwest Overijssel (via het Meppeler Diep) en het voormalige veengebied rond Coevorden (via Ommerkanaal en Lutter Hoofdvaart) en Vecht waar bijvoorbeeld de visotter zou kunnen migreren. Wij bevelen u aan de ecologische kansen van deze verbinding nog eens op z'n merites te beschouwen.

Wij zijn blij dat u op 8 september 2009 heeft besloten het Reestdal als prioritair gebied (TOP-gebied) aan te wijzen. De verdroging kan nu door het waterschap Reest en Wieden actief worden aangepakt. Ook uw actieve inzet op de verwerving van de daarvoor noodzakelijke gronden ondersteunen wij van harte.

Eén van de maatregelen tegen de verdroging zal zijn het waterhuishoudkundig koppelen van een deel van het oorspronkelijke brongebied op de bovenloop van de Reest. Een bijzonder aandachtspunt hierbij is dat het aangevoerde water schoon dient te zijn dan wel schoon gemaakt dient te worden door middel van helofietenfilters of zuiveringsmoerassen. Dat geldt ook voor het inlaten van landbouwwater verder benedenstrooms zoals bijvoorbeeld uit het Westerhuizingerveld via de Bomertswijk naar de Reest.

Wij zijn ook ingenomen met de bijzondere aandacht die u wilt schenken aan het vispasseerbaar maken van stuwen en het opheffen van barrières. Waar het omgaat is dat deze aandacht wordt omgezet in concrete maatregelen. Met name het vispasseerbaar maken van het sifon onder de Hoogeveense Vaart alsmede de realisatie van een natte verbinding in het brongebied tussen de Reest en het Ommerkanaal zal goed moeten worden bestudeerd.

De instelling van een interprovinciale projectgroep voor afstemming en visievorming voor het Reestdal juichen wij toe. Het ontbreken van een integrale en duurzame aanpak van het Reestdal was de hoofdreden van ons schrijven van 22 april 2009. Dat de natuurbelangen in de projectgroep door Landschap Overijssel en het Drentse Landschap worden behartigd heeft onze steun. Wij zullen ons verstaan met deze organisaties.

Wij verzoeken u onze bovenvermelde kanttekeningen bij de verdere planvorming te betrekken.

Tot zover onze reactie op uw brief van 26 januari 2010.

Op het veldsymposium van de stichting Natuur en Milieu van 11 juni j.l. hebben wij van de stichting begrepen dat de uitvoering van het provinciale beleid m.b.t. het Reestdal een lagere prioriteit zou hebben gekregen. Dat nu betreuren wij zeer en begrijpen wij ook niet. Juist in dit gebied zijn de realiseringmogelijkheden van uw beleid groot. U heeft op 8 september 2009 besloten het Reestdal tot prioritair gebied (TOP-gebied) te verklaren blijkens voormelde brief. Het waterschap Reest en Wieden staat in de startblokken om de verdroging te bestrijden. De Landbouw wil voor dit gebied zo snel mogelijk duidelijkheid en zet zich in voor het herinrichtingsproject Staphorst/Reestdal. De kansen voor de verwerving van landbouwgronden voor de realisering van de EHS én de bestrijding van de verdroging zijn goed. In dit licht is een lagere prioritaire van dit gebied niet te rechtvaardigen en dreigt dit gebied weer te worden weggezet als een perifeer gebied. Tot slot zou een situatie kunnen ontstaan waarbij de twee betrokken provinciale overheden weer met twee snelheden aan dit gebied trekken. Dit waardevolle landschap verdient beter! Wij verzoeken u met klem om uitvoering te geven aan het in uw brief van 26 januari 2010 vermelde beleid.

Hoogachtend,

J. Dijkema
Voorzitter
Natuurwerkgroep De Reest
Balkbrug-Dedemsvaart.

Mede namens:

J. Vos
Voorzitter
Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o.

J. Verburg
Voorzitter
Vereniging voor Natuurbescherming Zuidwolde e.o.

Aan het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Geachte College,

Wij danken u voor uw antwoord bij brief van 4 februari 2010 kenmerk 5/DO/201 0002014 op ons schrijven van 22 april 2009. In uw antwoord sluit u

aan op hetgeen bij schrijven van het College van GS van Overijssel van 26 januari aan ons is gestuurd.

Met instemming stellen wij vast dat u samen met het College van GS van Overijssel, serieus werk gaat maken van het herstel en behoud van het ecologische systeem van het Reestdal. Wij zijn blij dat in de concept-Omgevingsvisie het natuurdoel als ontwikkelingsperspectief is verankerd. Het Reestdal is nu integraal onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur. Wel missen wij de erkenning dat het Reestdal als waardevolle ecologische verbinding kan fungeren tussen het veenweide-/moerascomplex van noord-west Overijssel (via het Meppelerdiep) en het voormalige veengebied rond Coevorden (via het Ommerkanaal en Lutter Hoofdvaart) en Vecht waar bijvoorbeeld de visotter zou kunnen migreren. Wij bevelen u aan de ecologische kansen van deze verbinding nog eens op z'n merites te beschouwen.

Wij zijn blij dat de provincie Overijssel op 8 september 2009 heeft besloten het Reestdal als prioritair gebied (TOP-gebied) aan te wijzen daarmee aansluitend op het beleid van uw College. De verdroging kan nu door het waterschap Reest en Wieden actief worden aangepakt. Wij nemen aan dat ook u zich actief inzet op de verwerving van gronden die daarvoor nodig zijn.

Eén van de maatregelen tegen de verdroging zal zijn het waterhuishoudkundig koppelen van een deel van het brongebied op de bovenloop van de Reest. Een bijzonder aandachtspunt hierbij is dat het aangevoerde water schoon dient te zijn danwel schoon gemaakt dient te worden door middel van helofietenfilters of zuiveringsmoerassen. Dat geldt ook voor het inlaten van landbouwwater verder benedenstrooms.

Wij zijn ook ingenomen met de bijzondere aandacht die u wilt schenken aan het vispasseerbaar maken van stuwen en het opheffen van barrières. Waar het om gaat is dat

deze aandacht wordt omgezet in concrete maatregelen. Met name van het vispasseerbaar maken van de sifon onder de Hoogeveense Vaart als mede de realisatie van een natte verbinding in het brongebied tussen de Reest en het Ommerkanaal zal goed moeten worden bestudeerd.

De instelling van een interprovinciale projectgroep voor afstemming en visievorming voor het Reestdal juichen wij toe. Het ontbreken van een integrale en duurzame aanpak van het Reestdal was de hoofdreden van ons schrijven van 22 april 2009. Dat de natuurbelangen in de projectgroep door Landschap Overijssel en het Drentse Landschap worden behartigd heeft onze steun. Wij zullen ons verstaan met deze organisaties.

Wij verzoeken u onze bovenvermelde kanttekeningen bij de verdere planvorming te betrekken.

Tot zover de beantwoording van uw brief van 4 februari. Op het veldsymposium van de stichting Natuur en Milieu van 11 juni hebben wij van de stichting vernomen dat de provincie Overijssel de uitvoering van het beleid voor dit gebied heroverweegt. Dat begrijpen wij niet en vinden wij ook onaanvaardbaar. Dit zou ook in strijd zijn met het in de brief van de provincie Overijssel

van 26 januari 2010 aan ons uitgelegde beleid. Wij verzoeken u met uw collega's van Overijssel te overleggen over het herbevestigen van eerder met u gemaakte afspraken. Het kan niet zo zijn dat de twee provinciale overheden weer met verschillende snelheden met dit gebied bezig zijn. Het Reestdal verdient beter.

Hoogachtend,

J. Dijkema
Voorzitter
Natuurwerkgroep De Reest
Balkbrug-Dedemsvaart.

J. Vos
Voorzitter
Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o.

J. Verburg
Voorzitter
Vereniging voor Natuurbescherming Zuidwolde e.o.

Aan Landschap Overijssel
Ir. H. Hengeveld

Aan Het Drentse Landschap
Drs E van der Bilt, directeur

Geachte Heren,

Bij brief van 22 april 2009 aan de provinciale besturen van Overijssel en Drenthe hebben wij onze zorgen geuit over bestemming, inrichting en beheer van het Reestdal. Wij hebben met name naar voren gebracht dat het beleid van beide provincies met betrekking tot dit gebied niet op elkaar was afgestemd. Het gaat hierbij om de aanwijzing van het gebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, het verdrogingsbeleid, de aanpak van de vismigratie en het beleid op het gebied van recreatie en toerisme. Als gevolg van de provinciale verschillen zijn er ook verschillen in de randvoorwaarden ten behoeve van het beheer.

Begin januari 2010 hebben beide provincies op onze brief van 22 april 2009, in gezamenlijkheid gereageerd. Een aantal van onze zorgen is weggenomen met name als gevolg van het beleid aan de Overijsselse kant.

Het Reestdal is door de provincie Overijssel als onderdeel van de EHS aangemerkt. In de Omgevingsvisie is natuur als ontwikkelingsperspectief voor

het Reestdal verankerd. Op 8 september 2009 is het Reestdal als prioritair gebied (TOP-gebied) aangewezen. Daarmee sluit Overijssel aan op het beleid van Drenthe. Het waterschap Reest en Wieden kan nu actief de verdroging aanpakken. Beide provincies onderschrijven dat de stuwen vispasseerbaar moeten worden gemaakt en barrières worden opgeheven. Tot slot delen de provincies ons mee dat een interprovinciale projectgroep is opgericht voor afstemming en visievorming. De provincies schrijven dat de beide Landschappen het natuurbelang behartigen.

Wij hebben in een reactie positief gereageerd op afstemming van beleid met betrekking tot dit gebied. Wel hebben wij aandacht gevraagd voor het inrichten van het Reestdal als potentiële ecologische verbinding tussen het veenweide-/moerasgebied van noord-west Overijssel (via Meppelerdiep) en het voormalige veengebied rond Coevorden (via Ommerkanaal en Lutter Hoofdvaart) en Vecht. Verder hebben wij met betrekking tot de verdrogingsbestrijding onze ongerustheid geuit ten aanzien van het inlaten van landbouwwater in met name het brongebied en middenstreams. Middels helofietenfilters of zuiveringsmoerassen zou dat gezuiverd moeten worden. Voor het migreren van vis hebben wij aandacht gevraagd voor het sifon onder de Hooogeveense Vaart en de natte verbinding tussen de Reest en het Ommerkanaal.

De keuze van de provincies om beide landschappen te zien als de organisaties die het natuurbelang behartigen in de projectgroep vinden wij een juiste. Wij hebben de provincies meegedeeld dat wij ons verder met de Landschappen zullen verstaan. In dat kader stellen wij u voor om in september van gedachten te wisselen over hoe uiteindelijk het beste ecologische resultaat kan worden bereikt. Wij hebben hierover onze ideeën en kunnen bovendien onze plaatselijke kennis inbrengen. Wij vervullen nu ook al de oog- en oorfunctie voor beide Landschappen in dit gebied.

De bijeenkomst zou wat ons betreft het beste gehouden kunnen worden in het bezoekerscentrum van Landschap Overijssel in Oud Avereest. Mogelijk dat ook de natuurverenigingen uit Meppel hierbij kunnen worden betrokken.

Uw reactie zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Jan Dijkema
Voorzitter Natuurwerkgroep De Reest

Mede namens,

Jan Vos
Voorzitter Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o.

Jan Verburg
Voorzitter Vereniging voor Natuurbescherming Zuidwolde

1000 SOORTENDAG, BOSWACHERIJ STAPHORST, 28 AUGUSTUS 2010

Op 28 augustus van dit jaar vindt in Boswachterij Staphorst de door de VOFF, waarneming.nl en SBB georganiseerde 1000 soortendag plaats.

Doe van deze dag is om zoveel mogelijk dieren en planten te zien. Daarnaast wordt het een leuke en gezellige dag waarop vrijwilligers van de verschillende organisaties elkaar kunnen ontmoeten. De dag wordt afgesloten met een BBQ.

Waar? De dag vindt plaats in boswachterij Staphorst bij de werkschuur en camping van Staatsbosbeheer (Amersfoort coördinaat 214-515) Boswachterij Staphorst is voor veel mensen een onbekend gebied. Toch is er veel te beleven. Een groot deel van het gebied bestaat uit naaldbos van 70 jaar of ouder afgewisseld met loofbos. In het gebied bevinden zich meerdere heideterreinen met vennen.

Wanneer? De 1000 soortendag is op zaterdag 28 augustus maar een deel van de activiteiten begint al op vrijdagavond en loopt door tot zondag.

Wie? We zijn te gast bij Staatsbosbeheer. De activiteiten worden georganiseerd door de PGO's, Waarneming.nl en enkele andere landelijke natuurverenigingen. De excursies zijn gericht op actieve vrijwilligers. Voor de dag wordt dus niet een algemeen publiek uitgenodigd.

Wat? In totaal worden er een twintigtal excursies gehouden variërend van slakken tot libellen en van planten tot lieveheersbeestjes. Het is ook mogelijk om zelf het gebied in te gaan. In juni wordt een volledig excursieprogramma aangekondigd.

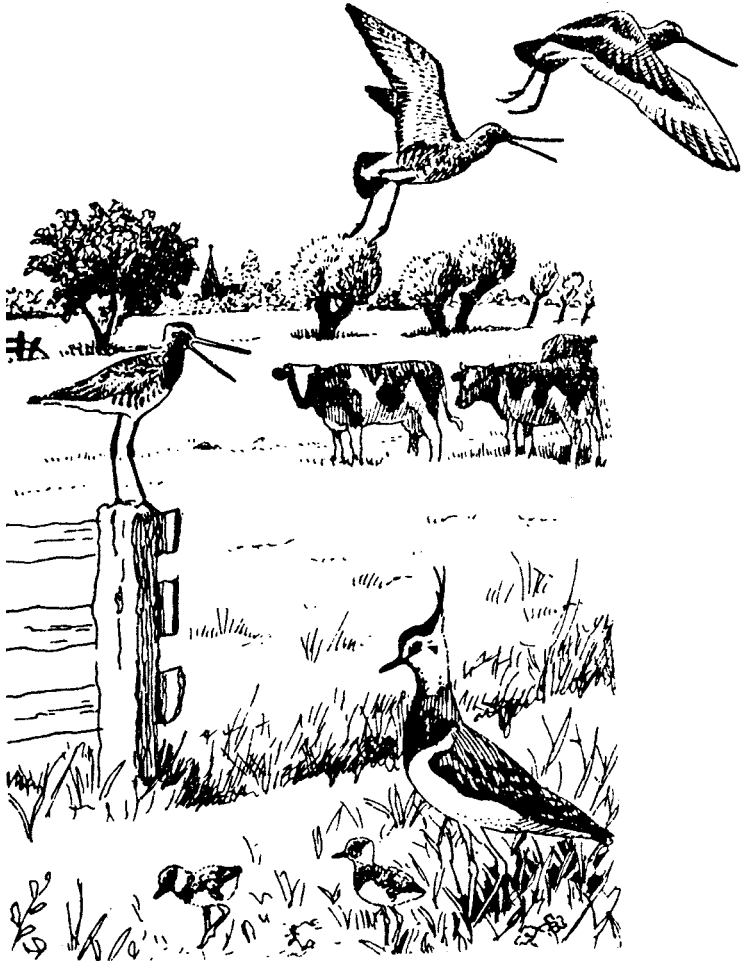
Verwerking gegevens Voor een deel van de groepen wordt er de dag zelf al een complete lijst bijgehouden. Voor andere groepen (bijen, vliegen, kevers) is dit niet mogelijk en van deze groepen wordt op de dag zelf alleen een schatting van het aantal soorten bijgehouden. De waarnemingen die via Waarneming.nl zijn doorgegeven zijn te zien op

Slapen, drinken en eten? De camping van Staatsbosbeheer is gedurende het weekend vrij te gebruiken. Koffie en thee is aanwezig. Op zaterdagavond is er een BBQ voor mensen die zich van te voren hebben aangemeld. Staatsbosbeheer maakt de werkschuren leeg zodat er gelegenheid is om bij regen te schuilen.

Aanmelden? Aanmelden hoeft niet. Je moet je wel aanmelden als je gebruik wil maken van de camping of als je mee wilt doen met de BBQ. Stuur dan een mailtje naar boswachter Harco Bergman via H.Bergman@staatsbosbeheer.nl

Al waarnemingen gedaan?

Op het einde van het jaar willen we natuurlijk een zo compleet mogelijke lijst hebben van wat er in het gebied voorkomt. We hopen dan ook dat zoveel mogelijk mensen al in het voorjaar en de zomer het gebied ingaan. Mochten jullie al waarnemingen willen doorgeven binnenkort komt op www.waarnemingen.nl een link naar 1000soortendag, waarop je jouw waarnemingen kunt invoeren.

Dit blad is bestemd voor een ieder die belangstelling heeft voor de Natuur en het behoud daarvan.